Скъпи читатели,

Хрумвало ли Ви е да вникнете в смисъла на обичания „Химн на Кирил и Методий“, който с вдъхновение изпяхме и тази година, и то няколко пъти, защото събитията, посветени на обичта и преклонението ни пред Славянските просветители бяха много. Стоян Михайловски влага дълбок смисъл във всяка подбрана дума и във всеки стих – и аз, присъствайки на Събора в Микулчице, на празника в Българското училище, на концерта в Българското посолство, вниквах отново и отново в свещените стихове: „Напред! Народността не пада там, дето знанието живей“. Така е, народ, който е продавал ниви, за да изучи децата си, който къта в сърцето си съкровена любов към делото на Св. св. Кирил и Методий, не може да изчезне без следа.

Доказахме го и ние, пропътували, за кой ли път, дългия път към нашата „столица“ на духа, събрали се от цяла Чехия, от Австрия и Германия, за да празнуваме заедно 24 май и се поклоним пред паметника на Светите братя в Микулчице, който тази година чества 10-годишен юбилей. За всичко случило се, можете да прочетете в централния материал, написан от мен, както винаги много емоционално, но по друг начин за това свещено място не умея да пиша. Не мога да пропусна значимите изяви на хор „Гласове от България“ – представяне по случай празника в Карловия университет в Прага и концертът му с талантливи приятели в градска част Прага 2, организиран от диригента на хора на българите, г-жа Радосвета Костова. С много емоции бе свързан и тържественият концерт в Българското посолство, и тържеството в родното ни училище. Наистина месец, наситен с богато съдържание, а за мен бе огромно удоволствие да присъствам на всички тези събития. Какво е пък състоянието на българската литература, почитателите ѝ имаха възможност да научат от срещата със Светлозар Желев, директор на Националния център за книгата, София, в Националната библиотека в Прага. Достойно се представиха и регионалните клубове на АБС – за пета поредна година българите взеха участие във Фестивала на националните малцинства в Усти над Лабем, а сънародничката ни Кина Димитрова от Острава бе толкова развълнувана от Събора в Микулчице, че му посвети вдъхновени стихове.

Сърдечна благодарност към Милена Димитрова, колега-журналист, работещ за Президентската институция, и на Кристиела Симеонова, пресаташе и главен експерт в кабинета на Вицепрезидента за чудесното сътрудничество!За големия българин Цветан Радославов, неговата интелигентност, талант и скромност увлекателно разказва Мирела Костадинова. В този брой авторката се представя и като талантлив писател, любим автор с няколко издадени книги. Не пропускайте и рубриката „Актуално“, която този път Ви запознава с начина да си извадите или продължите шофьорската книжка в Чехия.

И накрая – горещото време навън категорично ни убеждава, че лятото е вече тук – хубави ваканционни дни, скъпи читатели! И не забравяйте да вземете със себе си, редом с плажния чадър и банските, и Вашето списание!

Приятно четене!

Камелия Илиева, главен редактор

Текст: **Камелия Илиева** | Снимки: **„Роден глас“**

Децата от българското неделно училище „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Бърно вдъхновено рецитират стихове за Солунските братя

Десет години български паметник в Микулчице

На 25 май, повече от петстотин българи от цяла Чехия, Австрия и Германия се събраха в историческото славянско селище в Южна Моравия, за да вземат участие в Традиционния събор, да отпразнуват заедно Деня на словото и буквите, и да се поклонят пред паметника на техните създатели, светите братя Кирил и Методий. Тази година събитието премина под знака на значим юбилей – 10 години от официалното му откриване.

Сигурно има и такива, които ще си кажат: „Какво пък толкова има в това Микулчице, та всяка година изминавате стотици километри, преодолявайки задръстванията по станалата вече нарицателна магистрала?“. Отговорите, разбира се, могат да са няколко – малкото живописно селище е много красиво, природата е очарователна, навсякъде царят тишина и спокойствие, щастливо убежище от шума на големите градове. Да, вероятно и заради това, но фактът, че месеци преди Събора, започваме да си припомняме снимки и случки от предишните ни срещи, говори ясно за едно – Микулчице е нашето българско място в Чехия, което, изпълнено с мистика и с шепота от стъпките на Славянските първоучители, ни притегля като магнит.

Тук българите се събират вече 50 години, първоначално, организирайки се спонтанно. По-късно цялата организация поема тогавашната Българска културно-просветна организация, обхващаща клубове на територията на Чехия и Словакия. Трудно могат да се изброят правителствените делегации, начело с няколко вицепрезиденти, посетили Микулчице и поклонили се пред паметната плоча, поставена от Бърненския културно-просветен клуб през 1982 г., а от 2009 г. – и пред паметника на Светите братя.

Д-р А. И. Белков и К. Беровски поднасят венци пред паметника

Ансамбъл „Пендари", гр. Виена – с желание и вдъхновение за празника

„Златните пендарки" от Виена

Талантливите деца от Българското неделно училище в Бърно

Снимки за спомен от незабравимото събитие

Deset let bulharského památníku v Mikulčicích

Text: Kameliya Ilieva

25. května 2019 se v historickém slovanském hradišti u obce Mikulčice (jižní Morava) sešlo více než pět set Bulharů z celé České republiky, Rakouska a Německa, aby se zúčastnili tradičního krajanského setkání a společně oslavili Den slovanského písemnictví a poklonili se před pomníkem svatých bratří Cyrila a Metoděje. Letošní ročník byl jubilejní – 10 let od oficiálního vyzdvižení této památky.

Monumentální, 3,65 m vysoká socha je dílem bulharského sochaře Emila Venkova, který žil a pracoval na Slovensku. Již 50 let se Bulhaři scházejí v Mikulčicích, zpočátku spontánně, později celou organizaci převzala tehdejší Bulharská kulturně osvětová organizace, sdružující regionální kluby Bulharů na území České republiky a Slovenska. Bylo by těžké vyjmenovat všechny vládní delegace v čele s několika viceprezidenty či místopředsedy vlád, kteří navštívili Mikulčice a poklonili se před pamětní deskou instalovanou z iniciativy brněnského kulturně osvětového klubu v roce 1982 a od roku 2009 také před pomníkem svatých bratrů.

Tradici krajanských setkání u pomníku slovanských věrozvěstů udržuje Asociace bulharských spolků v ČR, právní nástupce Bulharské kulturně osvětové organizace. Vedení Asociace nejen převzalo nelehkou úlohu organizovat a koordinovat tuto celodenní akci, ale také každoročně připravuje grantový projekt, díky němuž české ministerstvo kultury finančně podporuje naši iniciativu.

Také v roce 2019 Buharský den – takto je akce zaznamenána v kulturním kalendáři obce Mikulčice a na stránkách Archeologického komplexu v Mikulčicích, byl bnavštíven mnoha oficiálními hosty: Pavlem Vodseďálkem – zástupcem hejtmana Ústeckého kraje a předsedou Výboru pro národnostní menšiny v této oblasti, Zdeňkem Opatřilem – předsedou Mezinárodního slovanského svazu, Martou Otáhalovou – starostkou města Mikulčice, Irenou Chovančíkovou – ředitelkou muzea v Hodoníně, Františkem Synkem – ředitelem areálu v Mikulčicích.

Přítomni byli členové všech spolků, členů Asociace bulharských spolků v ČR, dále pak členové spolku Bulharská pravoslavná obec v ČR s předsedkyní Silvií Krstevovou a nově vzniklého spolku Rodoljubie z Hořovic s předsedkyní Milenou Tilevovou. Zúčastnili se rovněž naši krajané ze spolku Zlatý věk z Norimberku a Erlangenu s předsedou Ivo Stoilovem, dále pak členové Pravoslavné obce Teodosie Tarnovského z Německa, spolku Izvor z rakouské Vídně a děti z bulharských nedělních škol ve Vídni a Brně.

Po krátkých projevech oficiálních hostů a položení květin a věnců k památníku svatých bratrů následoval bohatý kulturní program, který zahájil sbor Hlasy Bulharska pod vedením Radosvety Kostovové. Dále vystoupily folklórní taneční skupiny Pendari z Vídně, s uměleckou vedoucí Galyou Milevovou, Pendarcheta z bulharské nedělní školy Sv. Cyrila a Metoděje z Vídně, dětský folklórní soubor Kitka z Brna s uměleckými vedoucími Galyou Gergievovou a Georgi Dzilevem. S programem vystoupila také taneční dvojice Stoyan Takov a Anelie Stoyanova z Norimberku a v neposlední řadě folklórní skupina Pirin z Brna s vedoucím Georgi Georgievem. Bohužel, i přes obrovskou ochotu zúčastnit se, tanečníci ze souboru Lisička z Mnichova a Ingolstadtu kvůli dopravním komplikacím na evropských dálnicích nestihli dorazit včas.

Po skončení oficiálního kulturního programu a společném choru (bulharský kolový tanec) se všichni shromáždili na společný oběd, který financovala jako dosud ABS. Rozloučili jsme se slibem, že se příští rok opět setkáme v Mikulčicích, abychom opět společně vytvořili náš duchovní stát! ◆

Монументалната, висока 3,65 м статуя, е дело на българския скулптор Емил Венков, живял и творил в Словакия. Реализацията на грандиозната идея става възможна благодарение на дарителските жестове на Българската културно-просветна организация и българите в Чехия, както и на щедрата финансова подкрепа на българската държава. Днес, традицията на Съборите пред паметника на Славянските просветители продължава Асоциацията на българските сдружения в ЧР, законен наследник на БКПО, чието ръководство не само поема на плещите се тежката организация и координация на всичко, но и ежегодно подготвя проект, благодарение, на който Чешкото министерство на културата финансово подкрепя нашата инициатива.

И през 2019 Българският ден, както е записан в културния календар на община Микулчице, бе уважен от много официални гости: Павел Водседялек, зам.-областен управител на Усти над Лабем и председател на Комитета за националните малцинства в областта, Зденек Опатршил, председател на Международния славянски съюз, Марта Отахалова, кмет на Микулчице, Ирена Хованчикова, директор на музея в Ходонин, Франтишек Синек, директор на ареала в Микулчице и Иво Стоилов, председател на сдружение „Златен век“, Германия. От българска страна нямаше официални представители на държавни институции.

Под галещите слънчеви лъчи, на прясно окосената поляна, където стои паметника на Солунските братя, лека-полека се събираха българите, предпочели да прекарат съботния ден със съотечественици, да се преклонят пред епохалната мисия на Св. св. Кирил и Методий. Присъстваха всички регионалните сдружения, членове на Асоциацията на българските сдружения в ЧР от: Прага, Бърно, Острава, Оломоуц, Пилзен, Кладно, Мост, Усти над Лабем и Млада Болеслав; представители на сдружение „Българска православна общност в ЧР“, на новосъздаденото българско сдружение „Родолюбие“ от Хорживице, наши сънародници от сдружение „Златен век“ от Нюрнберг и Ерланген, Православна църковна общност „Теодосий Търновски“, Германия, сдружение „Извор“, Виена, Австрия, както и от българските неделни училища от Виена и Бърно.

Водещи на програмата бяха д-р Атанас И. Белков, на български език и д-р Наталия Калайджиева, на чешки език. Цялото събитие бе записано от Чешката телевизия за предаването на националните малцинства „Съседи“ (Sousede). Традиционно, Съборът започна с чешкия и българския химн, последва „Върви, народе възродени“. Пръв поздрави присъстващите г-н Кирил Беровски, председател на АБС, който започна с думи на Константин-Кирил от „Беседа за триезичниците“ и честити на всички празника на българската просвета, култура и на славянската писменост. Г-н Беровски припомни историята по изграждането и откриването на паметника на 23 май 2009 г. в присъствието на българска държавна делегация, ръководена от Георги Пирински, председател на Народното събрание, на тогавашния посланик Здравко Попов, на официални чешки представители. Паметникът е благословен от вече бившия владика на Чешките земи и на Словакия, Крищов. Председателят на АБС завърши словото си с призива: „Нека бъдем с изправени глави, защото имаме какво да празнуваме, имаме какво да покажем на света!“. „Радвам се, че поддържате толкова силна връзка с това място, където всички имаме общи духовни корени“, изтъкна г-жа Хованчикова. Тя подчерта значимостта на Кирило-Методиевото наследство, което свързва не само българи и чехи, но и всички останали славянски народи. „Добре дошли на това красиво мистично място“, приветства присъстващите г-жа Отахалова и изрази убеждението си, че щом тук има толкова много българи, значи делото на Кирил и Методий е живо и днес. Г-н Опатршил сподели спомените си от откриването на паметника и призова да пазим езика си, защото изчезне ли той, изчезва и народът.

Думи на благодарност към организатора АБС изрази г-н Стоилов – за това, че вече четвърта година могат да празнуват 24 май със сънародниците си от Чехия. Последен, поради закъснение заради задръстванията по магистралата, се изказа г-н Водседялек, голям приятел на българите. Той почерта, че в петък, 24 май, вече са отпразнували нашия Ден на писмеността в Усти над Лабем по време на поредното издание на фестивала „Цветен регион“ и пожела на всички чудесно настроение.

Както всяка година, последва поднасяне на цветя пред паметника, а след това дойде ред на културната програма, в която се представиха хор „Гласове от България“, с диригент Радосвета Костова, танцов състав „Пендари“, Виена, с ръководител Галя Милева, малките пендарки от българско неделно училище „Св. св. Кирил и Методий“, Виена, детски фолклорен състав „Китка“, Бърно, с ръководители Галя Георгиева и Георги Жилев, Стоян Таков и Анелия Стоянова от Нюрнберг и танцов състав „Пирин“, Бърно, с ръководител Георги Георгиев. За съжаление, въпреки огромното желание за участие, танцьорите от група „Лисичка“ от Мюнхен и Инголщат не успяха да преодолеят задръстванията по европейските магистрали и да пристигнат навреме. Трудно е да се опише кое изпълнение се хареса най-много, но съдейки по бурните аплодисменти – всичко се хареса – пяхме „Върви, народе възродени и пригласяхме на красивите песни на „Гласове от България“, гледахме с умиление децата от двете неделни училища, чиито звънки крехки гласчета рецитираха стихчета за Кирил и Методий. Радвахме им се, че се учат да играят български народни танци. Като вихър се носеха по поляната българските танцьори, а душите на присъстващите се изпълваха с радост, наслада, гордост и надежда – че българският дух е жив и ще продължава да живее, докато наоколо по ливадите тичат нашите деца, докато грижливо пазим родния език.

После всички се събраха за обяд, подсигурен от АБС и традиционно заплатен от регионалния й клуб в Млада Болеслав – едни търсеха дебелите сенки, други насядаха на тревата, трети се наредиха на опашка за кебапчета и отвсякъде звучеше българска реч, чуваше се детски смях.

Радвахме се на срещите между стари приятели. Разделихме се с обещанието, ако е живот и здраве, да се срещнем в Микулчице и догодина, за да сътворим отново нашата държава на духа! ◆